

Wereldwijde medische waakhond medeplichtig aan Israelisch misbruik

Derek Summerfield

Het is inmiddels ruim 20 jaar geleden dat Amnesty International voor het eerst vaststelde, dat Israelische artsen die met de Israelische inlichtingendiensten samenwerken, 'deel uitmaken van een systeem waarin gedetineerden worden gemarteld, mishandeld en vernederd, zodanig dat de medische praktijk in gevangenissen strijdig is met de medische ethiek'.

Sindsdien zijn er herhaalde pogingen – waarbij ikzelf betrokken was – in het werk gesteld om de wereldwijd actieve *watchdog* inzake medische ethiek – de World Medical Association (WMA) – ertoe aan te zetten de Israeli Medical Association (IMA) op deze praktijken aan te spreken.

Nadat vorig jaar een hernieuwde poging daartoe, ondanks wisselingen in het WMA-bestuur, mislukte, moet geconcludeerd worden, dat de WMA – waar het om Israel gaat – niet berekend is op de taak waarvoor zij na de Tweede Wereldoorlog is opgericht.

De WMA is verplicht om erop toe te zien dat de aangesloten associaties zich houden aan de WMA-normen, met name aan de baanbrekende anti-folter Verklaring van Tokio van 1975. Deze verplicht artsen niet alleen om niet zelf betrokken te zijn bij marteling, maar ook om de slachtoffers te beschermen en zich tegen marteling uit te spreken wanneer zij ermee te maken krijgen.

Belangrijk precedent voor onze actie tegen de IMA was het roeyement door de WMA van de Medical Association of South Africa ten tijde van het Apartheidsregime, omdat Zuid-Afrikaanse artsen onderdeel waren geworden van een systeem waarin foltering routine was – zoals Amnesty International ook in het geval van Israel constateerde.

Sindsdien heeft Physicians for Human Rights-Israel herhaaldelijk gesteld, dat er een eind zou komen aan de martelpraktijken wanneer de IMA zich zou uitspreken tegen het functioneren van artsen binnen eenheden van de veiligheidsdiensten, die zich stelselmatig van foltering bedienen. Want alleen al de aanwezigheid van medici in deze afdelingen biedt de Israëliische ondervragers een vorm van morele legitimering.

wereldwijde actie

De eerste poging om de IMA op haar verantwoordelijkheid aan te spreken, was in 2009, toen 725 artsen uit 43 landen een beroep deden op de WMA, en daarbij de gepubliceerde bevindingen overlegden van een aantal mensenrechtenorganisaties, waaronder Amnesty International, het Public Committee Against Torture in Israel en de United Against Torture-coalitie. Die poging is gestaakt, nadat duidelijk werd dat de toenmalige WMA-president Yoram Blachar, die tevens IMA-president was, geen actie zou ondernemen – ja zelfs weigerde de indiening van het verzoek te bevestigen.

In plaats van de beschuldigingen te onderzoeken, diende Blachar in Londen een aanklacht in wegens smaad tegen de persoon die de campagne 2009 leidde (tevens de auteur van dit artikel). Wij weerlegden de aanklacht, waarin werd beweerd dat wij de ondertekenaars hadden misleid door hen de petitie onder valse voorwendselen te laten ondertekenen. Ondertekenaars hielpen ons bij ons succesvol weerwoord door tegenover de smaad-advocaten te verklaren, dat zij zich niet misleid voelden. Noam Chomsky [een prominent wetenschapper/activist; red.] was een van degenen die onze inspanningen publiekelijk steunde.

Vorig jaar is opnieuw een poging gedaan om de IMA aansprakelijk te stellen, doordat 71 artsen in Groot-Brittannië opnieuw een beroep op de WMA deden. Ditmaal werd het verzoek ondersteund met een rapport uit 2011 van Physicians for Human Rights-Israel, getiteld *Doctoring the Evidence, Abandoning the Victim: The Involvement of Medical Professionals in Torture and Ill Treatment in Israel*, inzake het werk van Israelische artsen binnen de inlichtingendiensten, waar het martelen van gedetineerden routine was.

Waarom, zo vroegen de indieners in 2016, hebben artsen die bij deze eenheden zijn geplaatst de gedetineerden geen bescherming geboden en waarom protesteerden zij niet tegen hun behandeling? En waarom heeft de IMA niet gehandeld in het verlengde van rapporten daarover, zoals dat op basis van de WMA-normen het geval zou moeten zijn?

vervlogen hoop

Ditmaal hoopten wij dat de internationale reputatie van de prominente Britse medicus Sir Michael Marmot, die toentertijd WMA-president was, enige invloed zou kunnen hebben in een zaak die een voortdurende ondermijning betekent van het principe dat wereldwijde regulering van het ethische gedrag van artsen evenwichtig en effectief is.

Marmot stuurde ons – anders dan zijn voorganger – een bevestiging van ontvangst, maar kort daarop zagen wij tot onze verbijstering op de website van het Simon Wiesenthal Center een brief van Marmot aan het centrum.

Deze bleek gericht aan dr. Shimon Samuels, directeur internationale betrekkingen in het Simon Wiesenthal Center en er stond in te lezen, dat met betrekking tot eerdere claims inzake marteling 'onderzoeken niet hebben uitgewezen dat er door de Israeli Medical Association in onderhavige zaken fout of verkeerd is gehandeld'.

Dit is volstrekt onjuist. Physicians for Human Rights-Israel heeft jarenlang geprobeerd de IMA zover te krijgen dat zij een dergelijk onderzoek zou uitvoeren, maar moest vaststellen dat deze daartoe consequent niet bereid was. 'Aanhoudende en herhaalde pogingen om de aandacht van de IMA te vestigen op zaken die verdenkingen wekken van betrokkenheid van artsen bij foltering en wrede of vernederende behandelingen, werden niet inhoudelijk behandeld', zo concludeerde de organisatie in 2011 in *Doctoring the Evidence*.

De IMA heeft in 2009 onderzoek gedaan naar getuigenissen van slachtoffers van folteringen die in 2007 door het Public Committee Against Torture in Israel waren verzameld, maar concludeerde na een paar telefoontjes dat de beschuldigingen ongegrond en onjuist waren omdat deze op geen ander bewijs berustten 'dan alleen het woord van de gevangenen'. 'Die conclusie haalde de klachten van slachtoffers op voorhand en effectief onderuit.'

niet berekend op haar taak

Marmot verschafte met zijn eerdergenoemde brief aan Samuels de IMA feitelijk een propaganda-overwinning. Niet alleen deed hij daarbij onjuiste uitspraken, hij bood de IMA – onmiddellijk en publiekelijk – vrijspraak. Dit was een heuse propagandacoup, afkomstig van de WMA-president zelf, die geacht werd te spreken namens de hele organisatie. Daarvan is vervolgens in de media melding gemaakt, onder meer in *The Jerusalem Post*, onder de kop: 'World Medical Association bevestigt vertrouwen in Israelische artsen in reactie op de BDS-campagne.'

Na herhaalde pogingen om via de WMA de IMA aan te spreken op een overtuigende hoeveelheid bewijslast waaruit blijkt dat het medische establishment in Israel – op zijn minst – een systeem van marteling van gevangenen mogelijk maakt, moet de focus nu worden verschoven naar de WMA zelf.

Helaas lijkt de WMA, zoals het geval met Israel illustreert, niet bereid om op te treden tegen landen met machtige vrienden als de Verenigde Staten. De WMA is een stuk minder terughoudend in het uiten van haar bezorgdheid als het gaat om minder machtige landen als Iran of Bahrein, om er maar twee te noemen.

Wij moeten daarom concluderen, dat 's werelds medische waakhond, medeplichtig is aan bestaande misstanden in Israel en dat zijn vermeende missie om ethische normen wereldwijd te handhaven, een schijnvertoning is.

Dit is slecht nieuws voor Israelische artsen die zich zorgen maken om compromitterende onethische praktijken. En nóg slechter nieuws voor Palestijnse gedetineerden, die nauwelijks op bescherming kunnen rekenen.

bron: *The Electronic Intifada* (Chicago), 17 november 2017

Derek Summerfield is een in Londen gevestigde arts die al 25 jaar betrokken is bij mensenrechtencampagnes met betrekking tot Israel/Palestina

vertaling: Rudi Cornelissen